

Det nationella provet i Engelska 6 vårterminen 2024

*Institutionen för pedagogik och specialpedagogik, Göteborgs universitet,
Projektet Nationella prov i främmande språk (Nafs)*

1. Inledning

Denna rapport avser det nationella provet i Engelska 6 vårterminen 2024. Rapporten är en delredovisning inom ramen för en överenskommelse mellan Skolverket och Institutionen för pedagogik och specialpedagogik, projektet Nationella prov i främmande språk (Nafs), vid Göteborgs universitet att utveckla nationella prov i engelska för gymnasieskolan och motsvarande kurser inom den kommunala vuxenutbildningen (dnr. 2.7.4-2023:1949).

Rapporten är baserad på data från den insamling av provresultat som projektet Nationella prov i främmande språk (Nafs) genomför. Ytterligare underlag har hämtats från den lärarenkät som hör till provet samt från elev- och lärarenkäter från utprövningen av de uppgifter som ingick i provet för Engelska 6 vårterminen 2024, samt även data från Statistiska centralbyråns (SCB) insamling av provresultat.

De nationella proven i olika ämnen konstrueras utifrån analyser av läroplan, ämnes- och kursplaner vid flera av landets universitet. Skolverket ansvarar, på uppdrag av regeringen, för samtliga nationella prov. De nationella proven regleras i skolförordningen (2011:185) och gymnasieförordningen (2010:2039), samt i Skolverkets författningssamling (SKOLFS). I gymnasieskolan finns det prov i engelska, matematik samt i svenska och svenska som andraspråk. Vilka prov en elev genomför beror på vilket program eleven går.

Med utgångspunkt i det ämnesinnehåll/konstrukt för ämnet engelska som definieras i aktuell ämnesplan ingår delprov som fokuserar muntlig och skriftlig produktion och interaktion, samt receptiv kompetens. Stoffet är kulturellt knutet till olika engelskspråkiga delar av världen samt till styrdokumentens övergripande delar genom till exempel olika värdegrundsrelaterade, innehållsliga teman i uppgifter. Språkprovets struktur och uppgifter anknyter också till Europarådets ramverk för språkinläring och språkbedömning, *Gemensam europeisk referensram för språk: lärande, undervisning och bedömning*, under 2018 kompletterad med *Companion Volume*, med syfte att skapa jämförbarhet i språksyn och nivåbestämningar i Europa.

Syftet med de nationella proven är att stödja betygssättningen. För elever som påbörjat sina studier före höstterminen 2023 är nationella prov i bland annat ämnet engelska obligatoriska att användas i den högsta avslutande kursen på programmet och, i förekommande fall, inriktningen. För elever som påbörjat sina studier höstterminen 2023 eller senare ska nationella prov på högskoleförberedande program användas i den högsta avslutande engelskkursen i studievägen. Nationella prov på yrkesprogram ska användas i den inledande kursen i studievägen i ämnena svenska eller svenska som

andraspråk, engelska och matematik samt i den högsta avslutande kursen. I de fall elever väljer till högre kurser än de som ingår i studievägen i övrigt ska nationella prov även genomföras i de kurserna. Provet i engelska 7 är ett bedömningsstöd och inte obligatoriskt att använda.

Proven kan också bidra till att stärka skolornas kvalitetsarbete genom analyser av provresultaten i relation till uppfyllda betygs- eller bedömningskriterier på skolnivå, huvudmannanivå och på nationell nivå. Det är rektor som beslutar huruvida skolenheten ska använda ett icke obligatoriskt prov. Det är inte tillåtet att endast använda delar av provet, vilket innebär att om skolan bestämmer sig för att genomföra ett nationellt prov ska provet användas i sin helhet.

2. Konstruktionsprocess för proven i engelska

Projektet Nationella prov i främmande språk arbetar, på uppdrag av Skolverket, med utveckling av de nationella proven i engelska, samt övriga bedömningsstödjande material i tyska, franska och spanska. Provmaterialen tas fram i nära samarbete med referensgrupper och bygger på ett antal grundläggande, forskningsbaserade principer. Arbetet kring proven i engelska bedrivs i enlighet med interna ramverk för prov och bedömningsstöd som följer Skolverkets systemramverk för nationella prov (2017). På Skolverkets webbplats beskrivs detta enligt följande: ”Systemramverket syftar till att reglera verksamheten för Skolverket och de lärosäten som på Skolverkets uppdrag utvecklar nationella prov. Avsikten med ramverket är att säkerställa högsta möjliga kvalitet i de nationella proven, och högsta möjliga trovärdighet i användning och konsekvenser av resultat på nationella prov i förhållande till de syften som proven har. Den primära målgruppen för ramverket är Skolverket och de lärosäten som på Skolverkets uppdrag konstruerar nationella prov.”

Projektets medarbetare har till övervägande del en bakgrund som erfarna och legitimerade lärare i det aktuella språket/språken och flera är också engagerade i skolutveckling, lärarutbildning, forskning, nationella projekt kring lärande, undervisning och bedömning, samt i omfattande internationella nätverk.

I den process som följer en uppgift från konstruktion till publicering i prov deltar en stor grupp personer som granskar, prövar och bedömer. Olika typer av referensgrupper medverkar under olika skeden, förnyas successivt och har en bred sammansättning av lärare på aktuella och intelligande nivåer, inklusive personer med specialpedagogisk kompetens, lärarutbildare, personer med målspråket som förstaspråk samt forskare från skilda discipliner.

Varje uppgift granskas också av hundratals elever som medverkar i mindre, preliminära utprövningar samt i den storskaliga utprövning som föregår alla skarpa prov. I den senare deltar per uppgift cirka fyrahundra elever vid slumpvis valda skolor runt om i landet. I samband med utprövningar besvarar både eleverna och deras lärare enkäter om funktionalitet, som till exempel upplevd svårighetsgrad och nytta samt acceptans, avseende de utprövade uppgifterna. Dessa uppfattningar analyseras och beaktas vid provens sammansättning. Efter provets genomförande får samtliga lärare sedan besvara ytterligare en enkät och framföra åsikter om olika aspekter av provet.

Provets kravgränser och bedömningsexempel tas fram i referensgrupper om ungefär femton aktiva lärare och provutvecklare. Dessa lämnar på basis av styrdokument och

erfarenhet förslag på så väl poänggränser som nivårelaterade, autentiska elevtexter och parsamtal från de storskaliga utprövningarna. Förslagen diskuteras och analyseras vidare i relation till data från utprövningarna samt föreläggs slutligen Skolverket, som är den instans som fastställer såväl själva provet som dess poänggränser och kommenterade nivåexempel.

Utvecklingen av ett nationellt prov tar i regel cirka två år och utgår från analyser av styrdokument, relevant forskning samt beprövad erfarenhet inom området. Likaså finns ett antal kvalitetsparametrar med i utvecklingsarbetet, under hela processen från initial konstruktion till sammansättning av ett skarpt prov och analys av utfall. Dessa involverar främst följande:

- Innehåll, relevans och lämplighet i relation till läroplanen, ämnesplanen, forskning, aktuell målgrupp samt beprövad erfarenhet
- Svårighetsgrad (faktisk respektive upplevd) i relation till kursplanen/ämnesplanen, inklusive betygskriterierna
- Uppgifternas och provets mättekniska egenskaper, inklusive frågor om samstämmighet mellan bedömare
- Utprövande elevers och lärares synpunkter på uppgifterna
- Eventuella tematiska aspekter
- Aspekter av tid och tidsåtgång
- Genus-, ålders- och identitetsrelaterade aspekter
- Kultur- och livsstilsaspekter (såsom etniska, politiska, religiösa och sociala)
- Etiska och värdegrundsrelaterade aspekter
- Variation vad gäller innehåll och format
- Provdelarnas inbördes relation, bl.a. vad gäller progression inom och mellan uppgifter
- Likheter och skillnader i relation till tidigare prov
- Reflektion av målspråksområdets bredd, såväl språkligt som kulturellt
- Signaleffekter, så kallad *washback* för lärande och undervisning

De nationella proven i engelska är så kallade *proficiency tests*, vilket innebär att de avser pröva och indikera testtagarens allmänna språkfärdighet i ljuset av mål och kriterier, oavsett när, hur och var hen har tillägnat sig denna. Som redovisas mer ingående i det följande är de uppdelade i tre delprov, varav ett med två delar. Delprov A fokuserar på muntlig produktion och interaktion, delprov B på reception och delprov C på skriftlig produktion och interaktion. För att möjliggöra likvärdighet och stabilitet över tid har de olika delproven mycket likartad uppbyggnad mellan år.

Elevernas förmåga prövas i viss mån i integrerade former och svarsformaten har bred variation för att så många elever som möjligt ska få visa vad de kan på ett sätt som passar den egna profilen. Formaten varierar från aktiv språkanvändning av performanskaraktär (jfr. *performance-based assessment*), genom produktion och interaktion i tal och skrift i två delprov, till en blandning av *constructed response* (eleverna svarar genom att producera svar på engelska) och *selected response* (eleverna väljer korrekt svarsalternativ, antingen bland ett antal svarsalternativ eller genom att matcha t.ex. en text med en rubrik). Balansen i delprovet som avser pröva reception brukar vara vardera cirka 50 procent av dessa båda övergripande svarsformat, för att eleverna ska få visa sina kunskaper på olika sätt.

Eftersom proven omfattas av sekretess kan inga konkreta exempel eller kommentarer kring de olika delarna av årets prov ges i detta forum. För ytterligare information om prov och bedömning i språk hänvisas i första hand till projektets publikationssida, men också till de olika exempel på uppgiftstyper som finns på projektets webbplats. Utfallet av proven rapporteras av Skolverket och finns också beskrivet och diskuterat i diverse texter och presentationer av Nafs-projektets medarbetare; dessa texter nås via projektets publikationssida.

3. Provets sammansättning

Sammansättningen av provet för Engelska 6 har skett i enlighet med de kvalitetsparametrar och processer som finns beskrivna i föregående del av rapporten. Innehåll och teman utformas med hänsyn till ämnesplanen. Ambitionen är att inkludera innehåll och teman av delvis abstrakt och komplex karaktär och att i högre grad relatera till ämnen som rör samhällsfrågor, arbetsliv och studier, snarare än den personliga domänen.

Delprov A: muntlig produktion och interaktion

Delprov A avser att pröva muntlig produktion och interaktion och ge eleven möjlighet att visa sin förmåga att formulera sig och kommunicera på engelska i tal. Uppgiften är utformad kring ett tema med utgångspunkt i de domäner och förmågor som exemplifieras i det centrala innehållet för kursen Engelska 6. Delprovet genomförs i par.

Delprov A vårterminen 2024 bestod av två delar som båda utgick från ett övergripande tema med anknytning till samhälls- och yrkesliv samt aktuella frågor och avsåg att ge eleverna möjlighet att resonera kring aspekter som berör idéer, erfarenheter, etiska och existentiella frågor. Uppgiften hade två olika elevhäften, där den ena eleven blev tilldelad elevhäfte *Student A* och den andra *Student B*. I den första delen skulle eleverna välja ett av sex områden, presentera och informera om detta med hjälp av stödfrågor och sedan kortfattat samtala om dessa. I den andra delen, som var identisk i de båda elevhäften, skulle eleverna resonera kring och belysa olika aspekter av det övergripande temat i en gemensam diskussion. Detta gjordes utifrån en given modell och med hjälp av frågor.

Till stöd för lärarens bedömning fanns ett antal kommenterade elevprestationer på olika nivåer. Dessa är hämtade från storskaliga utprovningar (se kapitel 2) och har valts ut i referensgrupper med verksamma lärare.

Delprov B: reception

Delprov B avser att pröva reception avseende läsförståelse och hörförståelse och ge eleverna möjlighet att visa sin förståelse av engelska i tal och skrift.

Vid sammansättningen av delprovet tas hänsyn till flera olika faktorer, till exempel variation vad gäller innehåll och uppgiftsformat, elevernas uppfattning om uppgifterna, upplevd och faktisk svårighetsgrad samt mättekniska kvalitéer som uppgifternas reliabilitet. Det finns en strävan att det både inom och mellan prov ska finnas representation från olika sammanhang och områden där engelska används.

Delprov B 1 – Focus: Reading innehöll vårterminen 2024 fyra uppgifter av olika slag. Delprovet inleddes med ett antal meningar där ett ord utelämnats. Syftet med denna typ av uppgift är framför allt att pröva förmågan att uppfatta ett innehållsmässigt

sammanhang och förstå hur en språklig framställning är konstruerad, det vill säga att i ett funktionellt perspektiv förstå vilket ord som saknas.

Därefter följde en text i kåserande stil som utspelar sig i en amerikansk kontext. Uppgiften var utformad som en så kallad *multiple cloze*, det vill säga en text med medvetet valda luckor med svarsalternativ av flervalstyp. Denna typ av uppgift avser att pröva förmågan att uppfatta ett innehållsmässigt sammanhang, genom att eleven utifrån sammanhanget måste förstå vilket ord som saknas.

Den längre läsförståelseuppgiften bestod av en artikel som tog avstamp i en unik yrkesroll. I texten refererades till såväl en historisk kontext som till samtida företeelser och problem. Uppgiften hade ett blandat svarsformat med både flervalsfrågor och frågor där eleverna formulerade egna svar. Denna typ av uppgift avser att pröva elevernas förmåga att läsa för att förstå detaljer, men också förmågan att förstå en text på ett djupare plan och dra slutsatser av det lästa.

Den avslutande uppgiften bestod av ett antal korta notiser där eleverna svarade genom att välja ett av fyra alternativ. Dessa texter har ett kondenserat och bitvis komplext språk och uppgiften avser pröva förståelse av både helhet och detaljer. Underlagen är hämtade från olika områden där engelska används.

Vid sammansättningen av delprov B 1 beaktas också textmängd och ordantal. Provet vårterminen 2024 ligger tydligt inom normalspannet.

Delprov B 2 – Focus: Listening bestod vårterminen 2024 av tre uppgifter av olika slag och inleddes med en studioinspelad uppgift med ett antal korta, fristående nyhetsinslag med tillhörande flervalsfråga. Uppgiftstypen avser att pröva förmågan att uppfatta främst huvudinnehåll, men också detaljer. En ambition är att de olika rösterna i inslagen ska representera olika slags engelska. Denna inledande uppgift utgör också ankaruppgift i årets prov. Det innebär att det är en uppgift som används i flera prov med syfte att kunna följa resultat över tid och bidra till stabilitet i provsystemet.

Den andra uppgiften var ett reportage som gav dels en historisk bakgrund, dels nutida perspektiv på en välkänd produkt. Reportaget innehöll intervjuer med flera olika talare med olika varianter av engelska. Uppgiften, som eleverna fick lyssna till en gång, hade ett blandat svarsformat, det vill säga både flervalsfrågor och frågor där eleverna formulerar egna svar förekommer.

Den tredje uppgiften var en intervju som presenterade några historiska innovationer och vilken påverkan dessa har haft på vår vardag. Detta inslag fick eleverna lyssna på två gånger. Den hade ett blandat svarformat och innehöll olika amerikanska röster.

Ambitionen är att det skall finnas variation i svarsformat mellan frågor där eleven själv formulerar sitt svar (*constructed response*) och frågor där eleven svarar genom att välja bland givna alternativ (*selected response*). Provet vårterminen 2024 har liksom tidigare år en variation av format, med en något större andel frågor där eleven väljer bland givna alternativ. I uppdraget från Skolverket ingår att sträva efter att öka andelen flervalsuppgifter i de sista pappersproven.

Som stöd för bedömning av delprovet hade lärarna tillgång till bedömningsanvisningar med dels generella anvisningar, dels anvisningar till varje enskild fråga med exempel på såväl elevsvar som ska ges poäng, som elevsvar som inte ska ges poäng. Det kan finnas många sätt att formulera ett korrekt svar och ambitionen är att visa vilka principer som

gäller för poäng i varje enskild fråga. Bedömningsanvisningarna bearbetas och förfinas med hjälp av storskaliga utprövningar (se kapitel 2). Exempel på autentiska elevsvar som ska ges poäng och exempel på frekventa felsvar hämtas från dessa utprövningar. Inför färdigställande prövas och granskas bedömningsanvisningarna utifrån användarperspektiv vid två olika tillfällen av grupper av aktiva lärare.

Delprov C: skriftlig produktion och interaktion

Delprov C avser att pröva skriftlig produktion och interaktion samt att ge eleven möjlighet att visa sin förmåga att formulera sig och kommunicera på engelska i skrift. Delprovet handlar om att, utifrån en given uppgift, skriva en text med ett visst syfte och en viss mottagare där eleven uttrycker, utvecklar och diskuterar ett innehåll. Uppgiften är utformad kring ett tema med utgångspunkt i de domäner och förmågor som exemplifieras i det centrala innehållet för kursen Engelska 6.

I delprov C för Engelska 6 ingick ett förberedelsematerial, *Preparation Material*, och en förberedelselektion skulle genomföras cirka en vecka före provtillfället. Syftet med förberedelsematerialet är att inspirera och ge uppslag så att eleven lättare ska kunna uttrycka sig kring både konkreta och abstrakta ämnesområden.

Vårterminen 2024 fick eleverna, utifrån ett övergripande tema skriva en text av diskuterande karaktär. Till sin hjälp hade de inspiration i form av exempel på möjliga aspekter och stödpunkter.

Till stöd för lärarens bedömning fanns ett antal kommenterade elevprestationer på olika nivåer, så kallade *benchmarks*. Dessa är hämtade från storskaliga utprövningar och har valts ut i referensgrupper med verksamma lärare (se kapitel 2).

Ett aggregerat provbetyg

Ett provbetyg sammanfattar de kunskaper eleven har visat vid provtillfället. Provbetyget är kompensatoriskt och tas fram genom en modell där resultaten på samtliga delprov vägs samman, vilket ger de olika delproven samma vikt. Samtliga delprov bedöms mot en skala som bryter ner den befintliga sexgradiga betygsskalan något ytterligare, främst med syfte att ta tillvara elevprestationer på bästa sätt vid aggregering. Bedömningen av elevprestationer i åk 9 och gymnasieskolan för engelskprovets del görs enligt en niogradig skala.

4. Insamling

Elevers resultat på proven samlas in på nationell nivå för att kunna följa upp och utvärdera kvaliteten i svensk skola, för forskning och för att kunna utveckla proven. För vårterminen 2024 gällde att skolor som genomförde det nationella provet i Engelska 6 skulle skicka in underlag till två insamlingar av resultat:

Den ena insamlingen görs av Statistiska centralbyrån (SCB). Skolorna ska rapportera in provresultaten för samtliga elever som genomfört de obligatoriska proven i den högsta avslutande kursen inom gymnasieskolan. För elever som påbörjat sina studier före höstterminen 2023 gäller att engelska 6 är obligatoriskt att genomföra främst på studieförberedande program. För elever som påbörjat sina studier höstterminen 2023 eller senare är obligatoriet utökat till att omfatta samtliga elever som läser kursen, oavsett program. Inom kommunal vuxenutbildning ska samtliga resultat rapporteras in.

Den andra insamlingen gäller ett urval av elevlösningar och resultat på uppgiftsnivå. Denna insamling görs av projektet Nationella prov i främmande språk (Nafs) vid Göteborgs universitet. Projektets insamling syftar bland annat till att kunna analysera utfall på delprovs-, uppgifts- och *item*-nivå och är ett led i kvalitetssäkringen och den kontinuerliga utvecklingsprocessen av proven i engelska. För vårterminen 2024 inkom ca 1000 resultatprofiler på delprovsnivå, varav cirka hälften ihop med hela provhäften. Detta möjliggör såväl kvalitativa som kvantitativa analyser av enskilda elevsvar och elevprestationer. Denna insamling gäller samtliga elever som genomför provet, oavsett om provet är en obligatorisk del av kursen eller inte.

Dessutom ombeds de lärare som genomför provet att besvara en digital enkät. Information om lärarenkäten finns i de bedömningsanvisningar som skickas ut i samband med provets genomförande. Lärarenkäten är utformad i samarbete med Skolverket och resultatet redovisas på projektets webbplats.

Nedan redovisas först provresultat från vårterminen 2024, sedan elevenkäter från utprövningen av de olika uppgifterna och slutligen lärarenkäterna från det aktuella provet.

Provresultat med kommentarer

Provresultatet i det nationella provet i Engelska 6 redovisas i form av ett provbetyg, F – A. Provet består av tre delar som vardera genererar ett delprovsresultat i form av en sammanvägningspoäng till provbetyget. För att få ett provbetyg behöver eleven genomföra samtliga delprov.

För provet vårterminen 2024 redovisar SCB provresultat i form av provbetyg för 62 575 elever, varav 57 812 är obligatoriska prov. Majoriteten av eleverna som genomförde provet gör det i årskurs två och påbörjade alltså sina gymnasiestudier hösten 2022. Det innebär att resultaten från obligatoriskt genomförda prov vårterminen 2024 främst utgörs av elever som läser studieförberedande program.

I tabell 1 nedan kan utläsas andelen elever per uppnått provbetyg i SCBs insamling för obligatoriskt genomförda prov vårterminen 2024. Av dessa fick drygt 98 procent ett godkänt provbetyg, alltså E eller högre. För mer information om SCBs redovisning av provresultat, se Skolverkets webbplats.

Tabell 1 – SCB: Provbetyg för Engelska 6 2024. Antal redovisade provbetyg totalt för obligatoriskt genomförda prov och uppdelat på kvinnor och män samt fördelat på provbetyg F–A

Antal elever med provbetyg		Provbetyg 2024 (%)						Genomsnittlig provbetygs-poäng
		F	E	D	C	B	A	
Totalt	57 812	1,6	13,8	13,9	34,7	22,2	13,8	15,0
Kvinnor	30 634	2,0	16,3	15,0	34,7	20,3	11,6	14,6
Män	27 178	1,2	10,9	12,5	34,8	24,4	16,2	15,4

Den genomsnittliga provbetygs-poängen för 2024 kan jämföras med senaste årens resultat, se tabell 2 nedan.

Tabell 2 – SCB: Genomsnittlig provbetygs-poäng för obligatoriskt genomförda prov 2019-2023.

	2019	2022	2023
Totalt	14,9	14,7	15,1
Kvinnor	14,6	14,3	14,8
Män	15,3	15,2	15,5

Nafs urvalsinsamling för provet Engelska 6 vårterminen 2024 överensstämmer väl med ovan redovisade data från SCB. Insamling utgörs av elevlösningar och resultat på uppgiftsnivå för elever födda vissa datum, oavsett program eller obligatorium, och skiljer sig alltså från SCBs data i tabell 1 och 2 ovan på så sätt att även elever från flera olika yrkesprogram är inkluderade. Dessa utgör strax under 10 procent av de inskickade resultaten. Urvalsinsamlingen har en något större andel elever med provbetyg F.

94 procent av eleverna i urvalsinsamlingen påbörjade kursen engelska 6 hösten 2023, och har alltså läst kursen på ett år. 2,5 procent har i stället läst över tre terminer och 3,4 procent endast en termin. Då dessa grupper består av mycket få individer har ingen uppföljning av resultat i relation till studietakt genomförts.

Delprov A och C (*Focus: Speaking* resp *Focus: Writing*) är performansprov och bedöms mot de delar av kriterierna som rör respektive färdighet. Liksom tidigare år är delprov A det delprov där eleverna presterar bäst. Närmare 99 procent av eleverna i insamlingen har bedömts uppfylla kriterierna för E eller högre, och nästan 75 procent av eleverna presterar på en nivå motsvarande kriterierna för C eller högre.

Motsvarande siffror för delprov C är fortsatt lägre, men även där har lite drygt 90 procent av eleverna bedömts uppfylla kriterierna för E eller högre, och strax över 50 procent presterar på en nivå motsvarande kriterierna för C eller högre.

Urvalsinsamlingen möjliggör också uppföljning av de olika uppgifterna i delprov B, på så väl uppgiftsnivå som *item*-nivå. Insamlingen visar att uppgifterna har fungerat väl och att delprovet liksom tidigare år har god reliabilitet (Cronbach's alpha >.95).

Generellt har de enskilda uppgifterna i delprovet fallit ut som förväntat. Det finns alltid ett inslag av *high stakes*-effekt, det vill säga att eleverna presterar något bättre i prov än i utprovning, och det är också en faktor vid sammansättningen av provet.

Den uppgift i årets prov där detta märks mest är den hörförståelseuppgift som eleverna får lyssna till en gång. Den hade i utprövningen goda acceptanssiffror från eleverna, men så hade också övriga ingående uppgifter. En del lärare kommenterar i lärarenkäten efter provet att den innehållsligt var mycket populär hos eleverna som också presterade mycket bra på den. Den kombinerades med en uppgift med mer abstrakt, vetenskapligt innehåll som kompletterade väl konstruktivt och tillsammans gav de delprovet en god balans innehållsligt och svårighetsmässigt.

Hörförståelseuppgifter uppfattas ofta som svårare än läsförståelseuppgifter, oavsett faktisk svårighetsgrad. I det här delprovet är hörförståelsedelen något lättare än läsförståelsedelen.

Delprov B innehöll också en ankaruppgift i form av en hörförståelseuppgift som även ingick i provet 2023. Urvalsinsamlingen visar på ett så gott som identiskt utfall mellan åren. Sammanfattningsvis visar provresultatet på att många elever har goda kunskaper i engelska.

Enkätresultat med kommentarer

Alla uppgifter som ingår i ett nationellt prov i engelska har granskats och kommenterats i flera olika led innan de används i prov. Dels ges elever och lärare möjlighet att uttrycka åsikter om olika uppgifter i samband med mindre utprövningar under konstruktionsprocessen, dels besvarar både elever och lärare enkäter om uppgifterna i samband med den storskaliga utprövning som alla provuppgifter som ingår i ett nationellt prov i engelska genomgår. Dessutom granskas uppgifterna innehållsmässigt, språkligt och utformningsmässigt både av referensgrupper med aktiva lärare, modersmålstalare och språklig expertis samt av skolverksrepresentanter som tar del av materialet på vägen fram till det färdiga provet. Synpunkter på materialet tas till vara i processens olika steg.

Elevenkäter från utprövningar

I den storskaliga utprövningen ombeds eleverna besvara en enkät med ett antal frågor i form av påståenden. De svarar genom att markera på en femgradig så kallad Likert-skala. De ges också möjlighet att kommentera uppgifterna med egna ord, vilket en hel del gör. De öppna kommentarerna rör allt från innehållet (t.ex. intressant/ointressant) till upplevelsen (t.ex. roligt/svårt/nytt/bekant) till konkreta kommentarer om enskilda frågor. Dessa elevenkäter, också refererat till som *test-taker feedback* (TTF), används dels som underlag för provutveckling, dels som underlag vid urval av uppgifter och sammansättning av hela prov.

Nedan följer en kort sammanfattning av informationen från elevenkäterna i de storskaliga utprövningar som varje uppgift genomgått innan den blivit aktuell som provuppgift. Ett prov sätts samman av uppgifter från olika utprövningsversioner och olika utprövningsår, och det är alltså olika elevgrupper som kommenterar de olika uppgifterna. För att kunna ge en bild av vad eleverna tyckt och tänkt om olika uppgifter läggs alternativ 1–3 i Likert-skalan samman i redogörelsen nedan (d.v.s. från det helt positiva till det neutrala alternativet). De siffror som redovisas i procent är avrundade siffror.

Delprov A – Focus: Speaking

Uppgiften togs emot väl av eleverna. Till exempel valde hela 95 respektive 94 procent av eleverna alternativ 1–3 på Likert-skalan (d.v.s. från det helt positiva till det neutrala alternativet) vad gäller om det var en bra uppgift och om den prövade något viktigt. Nedan följer några exempel på vad eleverna skrivit när de ges möjlighet att skriva fritt:

I was happy with the topic and there was a lot to speak about. I think the task is easy to talk about because it affects all of us.

Jag tyckte den var bra, men även för dem som har det lite svårare med engelska.

Det var en lite svår uppgift med tanke på att det var så brett. Men med stöd av ord och val man fick gick det bättre.

Delprov B – Receptive Skills

Uppgifterna har tagits emot väl av eleverna. Till exempel valde mellan 81 och 87 procent av eleverna alternativ 1-3 på Likert-skalan för de olika uppgifterna när det gällde om uppgiften var bra och mellan 78 och 86 procent att uppgiften testade något viktigt.

I de öppna kommentarerna ger eleverna uppgifterna både ris och ros. Så här uttrycker sig några av eleverna i elevenkäten om uppgift tre i läsförståelsedelen som är en längre, narrativ text:

Delprov B 1 – uppgift tre:

Det var intressant.

The text had some advanced words but if you read between the lines and understand the sentence you should have a clue of their meaning

Subject was really boring it would be better to read about something interesting.

It was fine, interesting enough for a test.

It was a lot of scientific words that you don't hear everyday so they were a bit harder to understand, but otherwise it was quite good.

Elever upplever ofta hörförståelseuppgifter som mer utmanande än läsförståelseuppgifter. Ljud är flyktigare och situationen kan skapa större osäkerhet än vid läsförståelsedelar. Detta återspeglas ofta i enkäterna, särskilt i öppna kommentarer. Elever kommenterar ofta teman, taltempo, accenter och har önskemål om att få lyssna flera gånger. Centralt innehåll för Engelska 6 omfattar konkreta och abstrakta ämnesområden samt tal i relativt snabbt tempo och med inslag av sociolektal och dialektal variation, vilket proven speglar.

Så här uttrycker sig några av eleverna i elevenkäterna om uppgift två (reportage som avlyssnas en gång) och tre (intervju som avlyssnas två gånger) i hörförståelsedelen:

Delprov B 2 – uppgift två:

I think the subject was interesting and important.

They were talking a bit too fast. I understood what they were saying pretty well.

The task was good but it was sometimes unclear what the people are saying.

Delprov B 2 - uppgift tre:

Intressant ämne och man var tvungen att "lyssna mellan raderna".

This part was quite fast, but since it was played two times, it gave just the right amount of thinking time.

An interesting task. Good that it was a natural conversation and not "made" as a school text.

Less multiple-choice. They are the most stressful questions when listening.

The speaker spoke too fast so it was hard to focus on one question at the time.

Delprov C – Focus: Writing

Uppgiften togs emot väl av eleverna. Över 80 procent av eleverna valde det neutrala till det positiva alternativet på Likert-skalan vad gäller till exempel om uppgiften testade något viktigt, om den var lätt, om förberedelsematerialet var användbart/givande och om uppgiften gav en rättvis bild av deras förmåga. I de öppna kommentarerna lyfter eleverna olika åsikter. Ett urval presenteras nedan.

I think X is a broad topic which is good because you have more to choose from, but it also makes it a little vague.

It was nice because of how open-ended it was. It gave you a chance to write about something you care about.

I enjoyed this task because it felt relatable.

Good subject, encouraged me to write a lot and gave me a chance to include my own thoughts.

Lärarröster från utprovningar och referensgruppsarbete

Även lärare ombeds i samband med den storskaliga utprovningen att besvara en enkät med ett antal frågor om uppgifterna, bland annat om uppgiftens svårighet i relation till kursplanen. Samtliga uppgifter som ingår i provet vårterminen 2024 togs emot positivt vid respektive utprovningstillfälle och en majoritet av lärarna ansåg att uppgifternas svårighetsgrad var lagom i relation till ämnesplanen för Engelska 6. Uppgifterna har också granskats i olika referensgrupper och kommentarer tagits tillvara i arbetet med provet.

Lärarenkäter från det nationella provet vårterminen 2024

Antalet inkomna lärarenkäter är 196. Eftersom antalet besvarade enkäter är relativt lågt och urvalet är självselektat bör resultaten tolkas med försiktighet. Utfallet är dock i linje med tidigare år och år med fler svarande. På projektets webbplats finns en fullständig redovisning av de frågor i lärarenkäten som har bundna svarsalternativ. Nedan följer en kort sammanfattning av ett urval av frågor. Siffrorna är avrundade till heltal.

Lärarna ombeds besvara ett antal frågor om provet som helhet och om de olika delproven samt ges tillfälle att skriva fritt. Generellt sett uppskattas det nationella provet i engelska 6 av de lärare som har besvarat enkäten. Utfallet för årets prov är i allt väsentligt i linje med tidigare år. Nedanstående två diagram beskriver hur provet som helhet tagits emot av de lärare som besvarat enkäten.

Diagram 1 – Provet som helhet är bra (antal lärare)

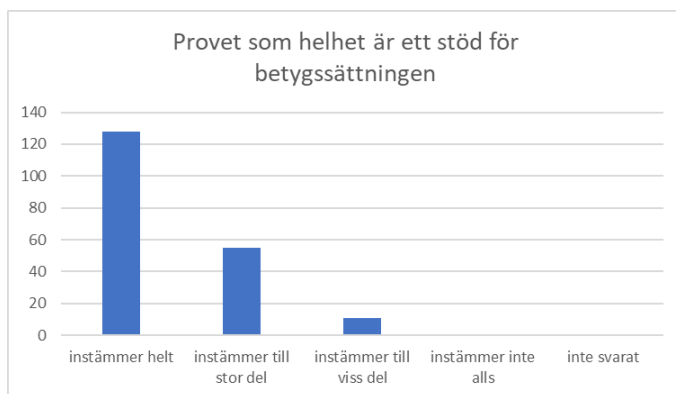

Diagram 2 – Provet som helhet är ett stöd för betygssättningen (antal lärare)

Lärarna ges också möjlighet att fritt lämna övriga synpunkter på det nationella provet. Kommentarererna i detta svarsfält utgörs av allt från åsikter om provets svårighetsgrad eller utformning, till observationer kring resultat och elevernas reaktioner, men också kommentarer på provbetygsmodellen. Här följer några exempel på kommentarer:

NP är bra att ha eftersom det kompletterar och oftast stöder övrigt innehåll i kursen.

Sammanvägningen till provbetyget blir missvisande. Det är flera elever som hamnar högt på betygsskalan och framför allt är det märkligt att man kan få ett godkänt prov, även om man är underkänd på någon del.

Det var positivt att det fanns ett historiskt men likväl samtidigt dagsaktuellt ämne som eleverna kunde relatera till och där jag som lärare såg att eleverna fick många poäng, och det var Delprov B2, del 2. Det är något de flesta eleverna kunde relatera till och som de fann väldigt intressant att lyssna på. Av den anledningen tror jag att eleverna faktiskt lyssnade med ännu lite mer koncentration jämfört med t ex B2, del 3.

Som vanligt så genererar nationella prov stress hos eleverna, men det är också ett bra underlag för oss att se elevernas faktiska färdigheter och inte bara hur väl de kan förbereda sig inför ett prov.

Delprov A – Focus: Speaking

99% av de lärare som besvarat enkäten anser att delprov A ger eleverna möjlighet eller till viss del möjlighet att visa sin förmåga att formulera sig och kommunicera på engelska i tal. Vidare anser 98 procent att uppgiften var mycket lämplig eller lämplig i relation till ämnesplanen. 78 procent av lärarna spelar in eleverna vid provtillfället, vilket kan underlätta sambedomning och bidra till en mer likvärdig bedömning. Drygt hälften av lärarna anger att samtliga eller vissa elevprestationer sambedomas. Närmare 90 procent av lärarna menar att de kommenterade exemplen på elevprestationer utgör ett mycket gott eller tämligen gott stöd vid bedömningen.

De öppna kommentarerna till delprov A innehåller bland annat synpunkter på själva uppgiften och hur den fungerade för eleverna. Flera lärare kommenterar att delprovet 2024 inte innehöll kort.

Relevant ämne som ger eleverna god möjlighet att visa kunskaper utifrån den nivå de ligger på.

Ämnet upplevdes som svårt av många elever.

Delprovet var bättre i år än tidigare, tack vare att korten hade tagits bort. Jag upplever att eleverna kunde genomföra ett bättre samtal nu, speciellt när det gäller svagare elever.

Tidigare års uppgifter kändes mer rättvisa eftersom korten där elever får ämne slumpmässigt innebar att alla elever hade samma möjlighet att förbereda sig. Eleverna som var sist i tur att genomföra provet i år kunde med hjälp av klasskamraters återberättande förbereda sig på ett helt annat sätt än de som var först ut, eftersom det slumpmässiga valet av ämne försvann.

Flertalet elever gillade ämnet. Bra att det inte var kort med olika texter utan att eleverna fick formulera sig själva i första delen.

Delprov B – Receptive Skills

99 procent av lärarna anser att delprov B 1 – *Focus: Reading* helt eller till viss del ger ett tillförlitligt mått på deras elevers förståelse av skriven engelska samt deras förmåga att tolka innehållet. Vidare svarar mellan 98 och 100 procent att de fyra uppgifterna var mycket lämpliga eller lämpliga i relation till ämnesplanen.

Gällande delprov B 2 – *Focus: Listening* anger 96 procent att delprovet helt eller till viss del ger ett tillförlitligt mått på deras elevers förståelse av talad engelska samt deras

förmåga att tolka innehållet, och mellan 95 och 97 procent anser att de olika uppgifterna var mycket lämpliga eller lämpliga i relation till ämnesplanen.

97% anger att bedömningsanvisningarna till delprov B fungerat bra. De öppna kommentarerna till delprov B tar upp vitt skilda frågor. Nedan följer några exempel på kommentarer:

Provet i år upplevdes i år som ganska lätt av eleverna. I vissa fall får eleverna mycket högre betyg på dessa delprov än de haft på liknade uppgifter i kursen.

Första delen i B 1 upplevdes som svår av en del elever vilket är vanligt när det gäller lucktexter.

B 2 uppgift 1 bra ny form av uppgift som testar förståelsen på ett bra sätt.

Delprov C – Focus: Writing

99 procent av lärarna anser att delprov C ger eleverna möjlighet eller till viss del möjlighet att visa sin förmåga att formulera sig och kommunicera på engelska i skrift, och 95 procent menar att uppgiften var mycket lämplig eller lämplig i relation till ämnesplanen. Runt 80% uppger att de kommenterade exemplen på elevprestationer utgör ett mycket gott eller tämligen gott stöd vid bedömningen.

De öppna kommentarerna till delprov C innehåller bland annat kommentarer till själva uppgiften och hur den fungerade:

Ämnet var väldigt brett, vilket var både positivt och negativt. Vissa elever tyckte det var svårt att ringa in och fokusera på något specifikt, medan andra var nöjda med friheten inom ämnesområdet.

Årets uppgift var för bred, tyckte vi. Den krävde för mycket i fråga om att sovra och välja. Det hade känts rimligare att föreslå några titlar med fokus på olika områden, istället för eleverna skulle lyckas behandla flera ämnen inom ramen för en uppsats. Ämnet fanns det mycket att säga om, det är bra.

Jag har arbetat i 20 år med nationella prov och nu med chat gpt anser jag och mina kollegor att man borde hoppa över förberedelsematerialet och istället få en överraskande skrivuppgift, likt den i Eng 5. I år var det väldigt enkelt att lista ut skrivfrågan, vilket gjorde att vissa elever förberett perfekta texter som de memorerat hemma. Detta gör att likvärdigheten påverkas.

Avslutningsvis uppger 98 procent av lärarna som besvarade enkäten att provet som helhet ger resultat som till mycket stor eller ganska stor utsträckning stämmer överens med de egna bedömningarna av enskilda elevers kunskaper.

5. Avslutning

Sammanfattningsvis är utfallet på det nationella provet i Engelska 6 vårterminen 2024 i linje med tidigare års prov. Vårens prov var det sista pappersbaserade provet inom ungdomsskolan. Vuxenutbildningen kommer att ha tillgång till pappersbaserade prov ytterligare en tid.

Höstterminen 2024 genomfördes de första digitala nationella proven i engelska. Digitaliseringen av nationella prov och bedömningsstöd har föregåtts av ett stort förändringsarbete av det nationella provsystemet. Rent innehållsmässigt är mycket sig likt för proven i engelska, men skolornas förberedelsearbete, själva genomförandet och bedömningspraktiken skiljer sig åt från pappersbaserade prov. För provet i Engelska 6 har delprov C i och med digitaliseringen fått ett annorlunda genomförande vad gäller förberedelsedelen. Under en övergångsperiod planeras delprov A ha en annan distribution än övriga delprov och istället fortsatt genomföras på papper. Delprovresultatet läggs dock in i provplattformen. För mer information, se Lärarinformation på Skolverkets webbplats.

Utvecklingsarbetet pågår ständigt och hur proven kommer att se ut i framtiden påverkas av ämnesplanernas utformning och språksyn, samt i viss mån även av den tekniska utvecklingen. Elever och lärare är en viktig del i utvecklingsarbetet. Ett fortsatt brett och representativt deltagande i utprövningar och analys av elev- och lärarenkäter relaterade till bland annat uppgifters acceptans och genomförande kommer även framöver att vara en viktig del av arbetet med de nationella proven i engelska.

Provgruppen vill tacka alla de lärare och elever som deltagit i utprövningar och referensgrupper under året och som på olika sätt bidragit med synpunkter i utvecklingsprocessen av olika material. Provgruppen vill också tacka alla lärare som tagit sig tid att besvara årets enkät.